

**COLLEGE
VAN
PROCUREURS-GENERAAL**

**COLLÈGE
DES
PROCUREURS GÉNÉRAUX**

Brussel, 1 juli 2007

Bruxelles, le 1er juillet 2007

Tekst herzien op 1 juli 2007

Texte revu le 1er juillet 2007

**OMZENDBRIEF NR. COL 4/2007 VAN HET
COLLEGE VAN PROCUREURS-GENERAAL BIJ DE
HOVEN VAN BEROEP**

**CIRCULAIRE N° COL 4/2007 DU COLLÈGE DES
PROCUREURS GÉNÉRAUX PRÈS LES COURS
D'APPEL**

Mijnheer de Procureur-generaal,
Mijnheer de Federale Procureur,
Mijnheer/Mevrouw de Procureur des
Konings,
Mijnheer/Mevrouw de Arbeidsauditeur,

Monsieur le Procureur général,
Monsieur le Procureur fédéral,
Monsieur/Madame le Procureur du Roi,
Monsieur/Madame l'Auditeur du Travail,

BETREFT: WEGVERKEER BIJ HET LEGER

OBJET: ROULAGE A L'ARMEE

BELANGRIJKE INFORMATIE BETREFFENDE DEZE TEKSTVERSIE

De omzendbrief van 2 februari 2007 werd herzien op 1 juli 2007.

Overzicht van de wijzigingen:

In de tekst van de omzendbrief:

- Hoofdstuk IV van omzendbrief COL 4/2007 van 2 februari 2007 (pagina 19) wordt opgeheven,

- De verwijzing naar artikel 65 § 8 van de gecoördineerde wetten betreffende de politie over het wegverkeer, in punt A van hoofdstuk I (pagina 3) van omzendbrief COL 4/2007 van 2 februari 2007, moet worden geschrapt,

- Pagina 22: Inwerkingtreding.

De wijzigingen, aangebracht aan de versie van 2 februari 2007, werden gemakshalve in het blauw én het vet aangegeven.

INFORMATION IMPORTANTE RELATIVE A LA PRESENTE VERSION DU TEXTE

La circulaire du 2 février 2007 a été revue le 1 juillet 2007.

Aperçu des modifications:

Dans le texte de la circulaire:

- Le chapitre IV de la circulaire COL 4/2007 du 2 février 2007 (page 19) est abrogé,

- La référence à l'article 65 § 8 des lois coordonnées relatives à la police de la circulation routière, faite au point A du chapitre I (page 3) de la circulaire COL 4/2007 du 2 février 2007, doit être supprimée,

- Page 22: Entrée en vigueur.

Par facilité, les modifications qui ont été apportées à la version du 2 février 2007 sont indiquées en bleu et en gras.

<u>INHOUDSTAFEL</u>	3	<u>TABLE DES MATIÈRES</u>	
<u>I. Voorafgaande opmerking</u>	4	<u>I. Remarque préliminaire</u>	
A. <u>« Militairen die zich verplaatsen voor de behoeften van de dienst »</u>	4	A. <u>« Militaires circulant pour les besoins du service »</u>	
B. <u>Bestuurders van militaire voertuigen</u>	5	B. <u>Conducteurs de véhicules militaires</u>	
<u>II. Inschrijving van militaire voertuigen</u>	6	<u>II. Immatriculation des véhicules militaires</u>	
<u>III. Militair rijbewijs</u>	6	<u>III. Permis de conduire militaire</u>	
A. <u>Principe</u>	6	A. <u>Principe</u>	
B. <u>Aard en gevolgen</u>	6	B. <u>Nature et effets</u>	
C. <u>Types militaire rijbewijzen en personen aan wie zij kunnen worden toegekend</u>	9	C. <u>Types de permis de conduire militaires et personnes pouvant se les voir attribuer</u>	
D. <u>Verval van het recht tot sturen en onmiddellijke intrekking van het rijbewijs</u>	10	D. <u>Déchéance du droit de conduire et retrait immédiat du permis de conduire</u>	
1. <u>Algemeenheden - omvang</u>	10	1. <u>Généralités - étendue</u>	
2. <u>Verval van het recht tot sturen uitgesproken door de rechter - Houding van het openbaar ministerie</u>	12	2. <u>Déchéance du droit de conduire ordonnée par le juge - Attitude du ministère public</u>	
3. <u>Door het openbaar ministerie bevolen onmiddellijke intrekking van het rijbewijs</u>	14	3. <u>Retrait immédiat du permis de conduire ordonné par le ministère public</u>	
4. <u>Intrekking van het rijbewijs door de militaire overheden</u>	17	4. <u>Retrait du permis par les autorités militaires</u>	
5. <u>Instructies voor de politiediensten</u>	18	5. <u>Instructions pour les services de police</u>	
<u>IV. Onmogelijkheid om een « onmiddellijke inning » voor te stellen (artikel 65 van de gecoördineerde wetten van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer)</u>	19	<u>IV. Impossibilité de proposer une « perception immédiate » (article 65 des lois coordonnées du 16 mars 1968 relatives à la police de la circulation routière)</u>	
Hoofdstuk IV van omzendbrief COL 4/2007 van 2 februari 2007 wordt opgeheven.		Le chapitre IV de la circulaire COL 4/2007 du 2 février 2007 est abrogé.	
<u>V. Transport van gevaarlijke goederen door Landsverdediging</u>	19	<u>V. Transport de marchandises dangereuses par la Défense</u>	
<u>VI. Rol van de militaire politie</u>	19	<u>VI. Rôle de la police militaire</u>	
<u>VII. Belgische militairen die een voertuig in het buitenland besturen</u>	20	<u>VII. Militaires belges circulant à l'étranger</u>	
<u>VIII. Vreemde militairen die een voertuig in België besturen</u>	20	<u>VIII. Militaires étrangers circulant en Belgique</u>	
<u>IX. inwerkingtreding</u>	22	<u>IX. Entrée en vigueur</u>	
<u>BIJLAGE: SYNTHESE TABEL</u>	23	<u>ANNEXE: TABLEAU DE SYNTHÈSE</u>	

Wij hebben de eer u aan de hand van onderhavige omzendbrief de bijzondere richtlijnen te bezorgen die, op gebied van wegverkeer, van toepassing zijn op de militairen die zich verplaatsen voor de behoeften van de dienst evenals op de bestuurders van militaire voertuigen.

I. Voorafgaande opmerking

Het is aangewezen volgende specifieke gevallen te onderscheiden, die elkaar niet geheel overlappen :

A. « Militairen die zich verplaatsen voor de behoeften van de dienst »

Het betreft hier om het even welke militair, in actieve dienst, die een gemotoriseerd voertuig mag besturen met het oog op de uitvoering van een opdracht in het kader van zijn functies bij Landsverdediging.

Het voertuig dat hij in dit kader bestuurt, is zonder belang : het kan zowel een militair voertuig als zijn persoonlijk voertuig betreffen, een huur- of vervangingsvoertuig, of een voertuig dat toebehoort aan een ander ministerieel departement of een andere organisatie binnen dewelke de militair zijn functies uitoefent.

De militair die een opdracht uitoefent met zijn persoonlijk voertuig (eventueel gedekt door een "marsbevel") verplaatst zich voor de behoeften van de dienst.

De trajecten tussen de woonplaats en de gebruikelijke plaats van tewerkstelling vallen niet in het kader van de dienst.

Nous avons l'honneur de vous communiquer par le biais de la présente circulaire les directives particulières qui sont d'application, en matière de roulage, aux militaires circulant pour les besoins du service ainsi qu'aux conducteurs de véhicules militaires.

I. Remarque préliminaire

Il y a lieu de distinguer les cas de figure suivants, dont les notions ne se recouvrent pas entièrement :

A. « Militaires circulant pour les besoins du service »

Il s'agit de tout militaire, en service actif, qui est appelé à conduire un véhicule à moteur en vue de l'exécution d'une mission effectuée dans le cadre de ses fonctions à la Défense.

Le véhicule qu'il conduit dans ce cadre est sans importance : il peut s'agir aussi bien d'un véhicule militaire que de son véhicule personnel, d'un véhicule de location ou de remplacement, ou encore d'un véhicule appartenant à un autre département ministériel ou à un autre organisme au sein duquel le militaire exercerait ses fonctions.

Le militaire effectuant une mission avec sa voiture personnelle (éventuellement sous couvert d'un « ordre de marche ») circule pour les besoins du service.

Les trajets entre le domicile et le lieu de travail habituel n'entrent pas dans le cadre du service.

Daarentegen wordt de verplaatsing tussen de woonplaats van de militair en om het even welke plaats waarnaar hij zich dient te begeven krachtens bijzondere orders, uitgevoerd voor de behoeften van de dienst (bijvoorbeeld : zich naar het militair hospitaal begeven om er een onderzoek of een behandeling te ondergaan, zich naar een andere eenheid begeven om er lessen te geven of te volgen, deelnemen aan een vergadering of een opleiding,...).

B. Bestuurders van militaire voertuigen

Eenieder die een voertuig bestuurt dat aan Landsverdediging toebehoort (al dan niet voorzien van een militaire nummerplaat), heeft niet noodzakelijk het statuut van militair.

Zo kunnen ook de leden van het burgerlijk personeel in dienst bij Landsverdediging de toelating krijgen om een militair voertuig te besturen (zie III, C).

II. Inschrijving van militaire voertuigen

Krachtens art. 2 § 2. 1° van het Koninklijk Besluit van 20 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen, vallen de voertuigen die gebruikt worden door het ministerie van landsverdediging, voor wat betreft hun inschrijving, onder een bijzondere regeling die vastgelegd werd na onderling akkoord tussen de bevoegde ministers.

Ofschoon elk legervoertuig normaal gezien een speciale nummerplaat draagt¹, is het niettemin mogelijk dat sommige voertuigen van de Strijdkrachten daarenboven worden voorzien van een gewone nummerplaat omwille van redenen van discretie of veiligheid.

En revanche, le déplacement entre le domicile du militaire et un endroit quelconque où il a à se rendre en vertu d'ordres particuliers est effectué pour les besoins du service (ex. : aller à l'hôpital militaire pour y subir un examen ou un traitement, aller dans une autre unité pour suivre ou donner un cours, participer à une réunion ou une formation,...).

B. Conducteurs de véhicules militaires

Toute personne conduisant un véhicule appartenant à la Défense (et portant ou non une marque d'immatriculation militaire), n'a pas nécessairement le statut de militaire.

En effet, des membres du personnel civil en service à la Défense, peuvent être autorisés à conduire à véhicule militaire (voir III, C).

II. Immatriculation des véhicules militaires

En vertu de l'art. 2 § 2. 1° de l'arrêté royal du 20 juillet 2001 relatif à l'immatriculation des véhicules, les véhicules utilisés par le ministère de la défense nationale sont soumis, en ce qui regarde leur immatriculation, à un régime particulier fixé de commun accord entre les ministres compétents.

Si tout véhicule militaire est normalement doté d'une immatriculation spéciale¹, il se peut que certains véhicules des Forces armées soient pourvus en supplément d'une immatriculation ordinaire par souci de discrétion ou de sécurité.

¹. Artikel 2 § 2. 1° van het Koninklijk Besluit van 20 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen

¹. Article 2 § 2. 1° de l'arrêté royal du 20 juillet 2001 relatif à l'immatriculation des véhicules

De dienst verantwoordelijk voor de inschrijving van voertuigen binnen Landsverdediging is :

C-Dis Mat
Tech Bur/Vtg/SV
Kwartier Wevelsmoer
Leutsestraat, 34
3690 ZUTENDAAL

waar inlichtingen kunnen worden ingewonnen.

Tenslotte zijn militaire voertuigen niet aan de technische keuring van voertuigen, maar aan een interne procedure van nazicht onderworpen.

III. Militair rijbewijs

A..Principe

Artikel 4 – 8° van het Koninklijk Besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs stelt « *de bestuurders die houder zijn van, en tevens bij zich hebben, een Belgisch militair rijbewijs geldig voor het besturen van legervoertuigen die zij gemachtigd zijn te besturen krachtens dit document* » vrij van de verplichting houder te zijn van een rijbewijs, voorzien in dit besluit, alsmede van de verplichting het bij zich te hebben.

B..Aard en gevolgen

Het militair rijbewijs is derhalve een onafhankelijke titel, afgeleverd door de militaire overheid, volgens een eigen procedure en criteria, dat de houder ervan machtigt zich op de openbare weg te verplaatsen met voertuigen van één of meerdere categorieën die eigendom zijn van de Strijdkrachten.

Het militair rijbewijs is een onafhankelijke titel in die zin dat het wordt afgeleverd zonder rekening te houden met het feit of men al dan niet over een “gewoon” rijbewijs beschikt.

Om de vergelijking te kunnen maken tussen het militair en het “gewoon” rijbewijs, verwijzen wij naar de tabel in bijlage.

Le service responsable des immatriculations à la Défense est le :

C-Dis Mat
Tech Bur/Vtg/SV
Quartier Wevelsmoer
Leutsestraat, 34
3690 ZUTENDAAL

auprès duquel des renseignements peuvent être demandés.

Enfin, les véhicules militaires ne sont pas soumis au contrôle technique des automobiles, mais bien à une procédure interne de vérification.

III. Permis de conduire militaire

A..Principe

L'article 4 – 8° de l'arrêté royal du 23 mars 1998 relatif au permis de conduire dispense de l'obligation d'être titulaires et porteurs d'un permis de conduire prévu par cet arrêté « *les conducteurs qui sont titulaires et porteurs d'un permis de conduire militaire belge valable pour la conduite des véhicules qu'ils sont habilités à conduire en vertu de ce document* ».

B..Nature et effets

Le permis de conduire militaire constitue donc un titre indépendant, délivré par l'autorité militaire, selon une procédure et des critères propres, et qui autorise son titulaire à conduire sur la voie publique des véhicules des Forces armées d'une ou plusieurs catégories déterminées.

Le permis de conduire militaire constitue un titre indépendant en ce sens qu'il est attribué sans avoir égard à la détention ou non d'un permis de conduire « ordinaire ».

Pour une comparaison entre le permis de conduire militaire et le permis de conduire « ordinaire », voyez le tableau en annexe.

De militaire reglementering ter zake werd recentelijk hervormd in een nieuwe richtlijn "Algemene politiek inzake het militair rijbewijs, de scholing van de kandidaat-chauffeurs en het examen voor het behalen van het militair rijbewijs" (DGHR – APG – FMNAUT – 001 van 5 september 2005).

De militaire rijbewijzen zullen voortaan blauw van kleur zijn.

Ze worden toegekend voor verschillende categorieën van voertuigen die overeenstemmen met de Europese categorieën (A, B, C, D) (respectievelijk "motor", "personenwagen", "vrachtwagen" en "autobus" genoemd), evenals voor specifieke categorieën zoals "gepantserde wielvoertuigen" en "rupsvoertuigen".

De keerzijde van het rijbewijs vermeldt de "rijvergunning": het betreft de toelating om voertuigen van een specifieke categorie te besturen « *na eventueel een voertuiggewenning in de eenheid te hebben gevolgd* » ("Algemene politiek"... § 802).

Elke militaire bestuurder dient in principe vertrouwd te worden gemaakt, onder de verantwoordelijkheid van de korpschef van zijn eenheid, met de bediening van om het even welk ander type voertuig dan datgene dat wordt gebruikt in de rij school.

Deze « *gewenning* » dient verplicht het voorwerp uit te maken van een attest voor de voertuigen van de categorieën C – CE – D ("Algemene politiek"... § 407).

De bestuurder van een militair voertuig moet beschikken over technische kennis, tenminste voor wat noodzakelijk is voor « *het besturen van het voertuig, voor de opsporing en de herstelling van kleine defecten* », en dient in staat te zijn het basisonderhoud uit te voeren ("onderhoud eerste echelon") ("Algemene politiek"... § 405).

La réglementation militaire à ce sujet a été récemment refondue dans une nouvelle directive intitulée « Politique générale sur le permis de conduire militaire, l'écolage des candidats chauffeurs et l'examen pour l'acquisition du permis de conduire militaire » (DGHR – APG – FMNAUT – 001 du 5 septembre 2005).

Les permis de conduire militaires seront désormais de couleur bleue.

Ils sont attribués pour différentes catégories de véhicules correspondant aux catégories européennes (A, B, C, D) (dénommées respectivement « moto », « véhicule léger », « véhicule poids lourd » et « autobus »), ainsi que pour des catégories propres de « véhicule blindé à roues » et de « véhicules à chenilles ».

Le verso du permis mentionne les « licences de conduite » qui sont les autorisations de conduire tous les véhicules d'une catégorie déterminée « *après s'être éventuellement accoutumé au véhicule à l'unité* » (« Politique générale »... § 802).

Tout conducteur militaire doit en principe être familiarisé, sous la responsabilité du chef de corps de son unité, au maniement de n'importe quel type de véhicule autre que celui utilisé à l'école de conduite.

Cette « *accoutumance* » doit obligatoirement faire l'objet d'une attestation pour les véhicules des catégories C – CE – D (« Politique générale »... § 407).

Le chauffeur d'un véhicule militaire doit disposer d'une connaissance de la technique, du moins ce qui est nécessaire « *pour la conduite du véhicule, pour la détection et la réparation de petites déficiences* », et doit être capable d'en assurer l'entretien de base (« maintenance premier échelon ») (« Politique générale »... § 405).

Het militair rijbewijs is in zekere zin een brevet dat de geschiktheid voor het besturen en het onderhoud van een specifieke categorie voertuigen bekrachtigt.

In dit opzicht geldt het militair rijbewijs als algemene en principiële machtiging om in het kader van de dienst militaire voertuigen te besturen. Er kan aan herinnerd worden dat een militair voertuig enkel mag worden gebruikt voor de dienst en nooit voor privé-doeleinden.

Aangezien het geldt als officiële machtiging om een voertuig van de Strijdkrachten te besturen, heeft het militair rijbewijs als onbetwistbaar gevolg dat de burgerlijke aansprakelijkheid van de bestuurder wordt gedekt door de Staat waarvan hij aangestelde is.

Hoewel de redactie van 8° van artikel 4 van het Koninklijk Besluit van 23 maart 1998 onhandig lijkt, dient deze bepaling te worden begrepen als een beperking van de uitzondering die zij enkel voorziet « voor het besturen van legervoertuigen »².

Vergeeten wij niet dat een legervoertuig bovenop zijn militaire inschrijving uitzonderlijk van een gewone kentekenplaat kan worden voorzien.

Le permis de conduire militaire constitue en quelque sorte un brevet sanctionnant l'aptitude à la conduite et à la maintenance d'une famille spécifique de véhicules.

A ce titre, le permis de conduire militaire vaut autorisation générale et de principe de conduire des véhicules militaires dans le cadre du service. Rappelons qu'un véhicule militaire ne peut être utilisé que pour le service et jamais à des fins privées.

Valant autorisation officielle de conduire un véhicule des Forces armées, le permis de conduire militaire entraîne indiscutablement la couverture de la responsabilité civile du conducteur par l'Etat dont il est l'organe.

Quoique la rédaction du 8° de l'article 4 de l'arrêté royal du 23 mars 1998 paraisse malhabile, cette disposition doit être comprise comme limitant l'exception qu'elle prévoit « pour la conduite des véhicules militaires »² uniquement.

Rappelons qu'un véhicule militaire peut être exceptionnellement doté d'une marque d'immatriculation ordinaire en plus de son immatriculation militaire.

² Met andere woorden : een militair die, zelfs voor de behoeften van de dienst, een "burgervoertuig" bestuurt met een militair rijbewijs, zou niet kunnen genieten van de in het Koninklijk Besluit van 23 maart 1998 voorziene uitzondering.

Daarentegen zou om het even wie een legervoertuig bestuurt met een "gewoon" rijbewijs, geen inbreuk plegen op artikel 21 van de gecoördineerde wetten betreffende de politie over het wegverkeer ; dit alles onder voorbehoud van de beoordeling van de dekking van het voertuig inzake burgerlijke aansprakelijkheid, van het eventueel illegitiem gebruik van het voertuig en andere tuchtrechtelijke tekortkomingen.

² En d'autres termes, un militaire pilotant, même pour les besoins du service, un « véhicule civil » sous couvert d'un permis de conduire militaire ne bénéficierait pas de la dérogation prévue à l'arrêté royal du 23 mars 1998.

En revanche, quiconque conduirait un véhicule militaire sous le bénéfice d'un permis de conduire « ordinaire » ne commettrait pas d'infraction à l'article 21 des lois coordonnées relatives à la police de la circulation routière ; le tout, sous réserve de l'appréciation de la couverture du véhicule en responsabilité civile, de l'usage éventuellement illicite de celui-ci et d'autres manquements disciplinaires.

C. Types militaire rijbewijzen en personen aan wie zij kunnen worden verleend

Volgende personen kunnen - nadat zij de opleiding hebben gevolgd en geslaagd zijn voor de voorziene tests en op voorwaarde dat zij medisch geschikt zijn bevonden - een militair rijbewijs krijgen :

- de Belgische militairen
- het burgerlijk personeel dat in dienst is op het ministerie van landsverdediging (“Algemene politiek”... § 104 c)

Een voorlopige rijvergunning kan worden uitgereikt door een lokale Belgische militaire overheid, in bijzondere omstandigheden en voor een welbepaalde duur :

- bij wijze van uitzondering tijdens operaties in het buitenland ;
- in afwachting van de vervanging van een verloren of gestolen rijbewijs ;
- aan het personeel dat deel uitmaakt van de Strijdkrachten van de lidstaten van intergeallieerde organismen of van internationale organisaties (NAVO, WEU, EUROCORPS...);
- mits toestemming van DGHR, aan militairen of burgers die niet zijn tewerkgesteld op het ministerie van landsverdediging en die noch van een intergeallieerd organisme noch van een internationale organisatie deel uitmaken.

In de twee laatste gevallen dient de betrokkene in het bezit te zijn van een militair of burgerlijk rijbewijs, uitgereikt door het land van herkomst en minstens geldig voor dezelfde categorie of subcategorie voertuigen als het Belgische militaire voertuig dat hij bedient (“Algemene politiek”... § 105 en 802 c).

Een rijvergunning “Scholing alle voertuigen” wordt uitgereikt aan de kandidaat-bestuurders (“Algemene politiek”... § 802a).

C. Types de permis de conduire militaires et personnes pouvant se les voir attribuer

Peuvent se voir attribuer –après avoir suivi la formation et réussi les tests prévus et pourvu qu’ils soient médicalement aptes- un permis de conduire militaire :

- les militaires belges
- le personnel civil en service au ministère de la défense nationale (« Politique générale »... § 104 c)

Une licence de conduite provisoire peut être délivrée par une autorité militaire belge locale dans des circonstances spéciales et pour une période déterminée :

- à titre exceptionnel, pendant des opérations à l’étranger ;
- en attente du remplacement d’un permis de conduire perdu ou volé ;
- au personnel appartenant aux Forces armées des pays membres des organismes interalliés ou aux organisations internationales (OTAN, UEO, EUROCORPS...);
- moyennant l’autorisation de DGHR, à des militaires ou des civils qui ne sont pas en service au ministère de la défense nationale et n’appartenant ni à un organisme interallié ni à une organisation internationale.

Dans les deux derniers cas, l’intéressé doit être en possession d’un permis de conduire militaire ou civil, délivré par le pays d’origine et valable au moins pour la même catégorie ou sous-catégorie de véhicules que le véhicule militaire belge à conduire. (« Politique générale »... § 105 et 802 c).

Une licence de conduite « Ecolage tous véhicules » est délivrée aux candidats-chauffeurs (« Politique générale »... § 802a).

D. Verval van het recht tot sturen en onmiddellijke intrekking van het rijbewijs

1. Algemeenheden - omvang

Hoofdstuk VI van de gecoördineerde wetten van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer behandelt het verval van het recht tot sturen. Hoofdstuk VIII behandelt de onmiddellijke intrekking door het openbaar ministerie van het rijbewijs of het als zodanig geldend bewijs.

Het “recht tot sturen” wordt bekrachtigd door een “rijbewijs” waarvan elke bestuurder houder dient te zijn en dat hij tevens bij zich dient te hebben teneinde te kunnen deelnemen aan het verkeer (artikelen 21 en 30 van de gecoördineerde wetten van 16 maart 1968).

Het feit dat een specifiek rijbewijs kan worden uitgereikt door de militaire overheid (of door een andere overheid bedoeld in artikel 4 van het Koninklijk Besluit van 23 maart 1998) ontnemt de rechterlijke macht geenszins de mogelijkheid een verval uit te spreken van het recht tot sturen dat door het bezit van dit rijbewijs bekrachtigd wordt, noch om de onmiddellijke intrekking hiervan te bevelen.

Zelfs indien het militair rijbewijs onafhankelijk van het “gewoon” rijbewijs kan worden bekomen, mag de intrekking of het verval, op beslissing van de rechterlijke overheden, van een van deze rijbewijzen niet onafhankelijk van het ander rijbewijs geschieden.

De militair die vervallen is verklaard van het recht tot sturen mag dus niet langer een militair noch een burgerlijk voertuig op de openbare weg besturen.

Niettemin is er geen enkel rijbewijs vereist om een voertuig op een privé-terrein te besturen.

D. Déchéance du droit de conduire et retrait immédiat du permis de conduire

1. Généralités - étendue

Le chapitre VI des lois coordonnées du 16 mars 1968 relatives à la police de la circulation routière traite de la déchéance du droit de conduire. Le chapitre VIII vise le retrait immédiat du permis de conduire ou du titre qui en tient lieu par le ministère public.

Le « droit de conduire » est attesté par un « permis de conduire » dont tout chauffeur doit être titulaire et porteur pour prendre part à la circulation (articles 21 et 30 des lois coordonnées du 16 mars 1968).

Le fait qu'un permis particulier puisse être décerné par l'autorité militaire (ou par une autre autorité visée à l'article 4 de l'arrêté royal du 23 mars 1998) n'enlève pas au pouvoir judiciaire la possibilité de déchoir un conducteur du droit de conduire dont atteste la détention de ce permis, ni d'ordonner le retrait immédiat de ce permis.

Si un permis de conduire militaire peut être obtenu indépendamment du permis « ordinaire », le retrait ou la déchéance de l'un, sur décision des autorités judiciaires, ne peut avoir lieu indépendamment du retrait ou de la déchéance de l'autre permis.

Le militaire déchu du droit de conduire ne peut donc pas plus piloter sur la voie publique un véhicule militaire qu'un véhicule civil.

Aucun permis n'est toutefois nécessaire pour conduire sur un terrain privé.

Het verval van het recht tot sturen, uitgesproken door de rechter (of de intrekking van het rijbewijs bevolen door een magistraat van het openbaar ministerie) leidt derhalve in de regel niet tot het verbod om een voertuig op een privé-terrein te besturen (bijvoorbeeld: een heftruck of een ander industrieel of landbouwvoertuig), op voorwaarde evenwel dat men zich niet op de openbare weg begeeft.

De situatie binnen de Strijdkrachten is anders in die zin dat om het even welk gebruik van een gemotoriseerd voertuig, zelfs op militair terrein, ongeschikt wordt gemaakt aan het bezit van een militair rijbewijs. Vóór de hervorming van de militaire rijbewijzen bestonden er beperkte (rode) militaire rijbewijzen voor het besturen van rupsvoertuigen op militair terrein, tussen de hangars en de werkplaatsen. Deze rijbewijzen werden eind 2006 afgeschaft. Thans is ook een "gewoon" militair rijbewijs nodig voor manoeuvres in en rond de werkplaatsen.

De "Algemene politiek" inzake het militair rijbewijs vermeldt uitdrukkelijk: « *deze regelgeving geldt voor genievoertuigen, bedrijfsmaterieel, landbouw- en bosbouwtrekkers zowel binnen als buiten het kwartier of het militair domein* » (§ 601 a).

Rekening houdend met deze interne richtlijn van Landsverdediging zijn de gevolgen van het verval van het recht tot sturen of een onmiddellijke intrekking van het rijbewijs uitgebreider voor een militair dan voor een burger in de mate waarin niets een werknemer van een privé-bedrijf, tegen wie een verval van het recht tot sturen werd uitgesproken of wiens rijbewijs tijdelijk werd ingetrokken, verhindert een industrieel voertuig te blijven besturen in de installaties van zijn werkgever.

La déchéance du droit de conduire prononcée par le juge (ou le retrait de permis de conduire ordonné par un magistrat du ministère public) n'a donc, en règle, pas pour effet d'empêcher celui qui en est frappé d'utiliser un véhicule sur un terrain privé (par exemple: un engin de levage ou un autre véhicule industriel ou agricole), à condition bien sûr de ne pas se hasarder sur la voie publique.

La situation au sein des Forces armées est différente dans la mesure où toute utilisation d'un véhicule à moteur, même sur terrain militaire, est subordonnée à la détention du permis de conduire militaire. Avant la réforme des permis de conduire militaires, il existait des permis limités (rouges) pour la conduite de blindés sur terrain militaire, entre les hangars et les ateliers. Ces permis ont été supprimés à la fin 2006. Un permis de conduire militaire « ordinaire » est désormais nécessaire même pour des manoeuvres dans et autour des ateliers.

La « Politique générale » relative au permis de conduire militaire, précise expressément: « *cette réglementation est valable pour les véhicules de génie, le matériel d'entreprise et les tracteurs agricoles ou forestiers aussi bien dans le quartier ou le domaine militaire qu'en dehors* » (§ 601 a).

Tenant compte de cette directive interne de la Défense, l'effet d'une déchéance du droit de conduire ou d'un retrait immédiat du permis est plus étendu pour un militaire que pour un civil dans la mesure où rien n'empêcherait un ouvrier d'une firme civile, déchu du droit de conduire ou dont le permis de conduire a été temporairement retiré, de continuer à utiliser un engin industriel dans les installations de son patron.

2. Verval van het recht tot sturen uitgesproken door de rechter - Houding van het openbaar ministerie

Het verval van het recht tot sturen, uitgesproken door de rechter, breidt zich dus ontegensprekelijk uit tot het recht om legervoertuigen te besturen.

Deze sanctie kan in bepaalde gevallen tot meer ongemakken voor Landsverdediging dan voor de overtreder zelf leiden, vooral wanneer deze laatste een sleutelfunctie bekleedt, speciale voertuigen bedient of aangewezen is voor een zending in het buitenland.

De militaire chauffeur loopt vanzelfsprekend het risico op een tuchtsanctie, maar het leger zal niettemin onverwachts dienen te voorzien in de vervanging van de bestuurder in kwestie, of zal zijn teams dienen te herschikken...

Het zal aangewezen zijn in uw vorderingen voor de rechtbank rekening te houden met deze omstandigheid, voor zover de militaire overheid hierom verzoekt.

Het zal eveneens aangewezen zijn om, overeenkomstig artikel 45 van de gecoördineerde wetten, een verval van het recht tot sturen te vorderen dat beperkt is tot de categorieën A en B, wanneer het misdrijf buiten de dienst door een militair werd gepleegd middels een voertuig van één van deze beide categorieën; op deze manier onttrekt u Landsverdediging geen chauffeur van speciale voertuigen of vrachtwagens, wetende dat deze bestuurder zal worden "omkaderd" door zijn hiërarchie tijdens zijn dienst. Hierbij wordt opgemerkt dat het niet mogelijk is het verval te beperken tot de "burgerlijke" voertuigen of de "militaire" voertuigen.

U zal eveneens elke aanvraag positief beantwoorden die aan u door de militaire overheid zal worden gericht teneinde het verval ten uitvoer te leggen gedurende een periode tijdens dewelke de eenheid het gemakkelijker zonder de betrokken bestuurder kan stellen.

2. Déchéance du droit de conduire ordonnée par le juge - Attitude du ministère public

La déchéance du droit de conduire, prononcée par le juge, s'étend donc sans conteste au droit de conduire des véhicules militaires.

Cette sanction peut entraîner, dans certains cas, plus d'inconvénients pour la Défense que pour le contrevenant lui-même, spécialement lorsque celui-ci occupe une fonction-clef, est opérateur d'engins spéciaux ou est désigné pour une mission à l'étranger.

Le chauffeur militaire risque bien entendu une sanction disciplinaire, mais l'armée sera néanmoins contrainte de pourvoir au remplacement au pied levé du chauffeur en question, de modifier ses équipes, ...

Il s'indiquera de tenir compte de cette circonstance dans vos réquisitions devant le tribunal, pour autant que l'autorité militaire le demande.

Il s'indiquera notamment de requérir, conformément à l'article 45 des lois coordonnées, une déchéance du droit de conduire, limitée aux catégories A et B, lorsque l'infraction aura été commise par un militaire en dehors du service au moyen d'un véhicule d'une de ces deux catégories; ce faisant, vous ne privez pas la Défense d'un chauffeur d'engins spéciaux ou de poids lourds, sachant que le chauffeur sera « encadré » par sa hiérarchie pendant son service. Notons qu'il n'est pas possible de limiter la déchéance aux véhicules « civils » ou aux véhicules « militaires ».

De même, vous accueillerez favorablement toute demande qui vous sera adressée par l'autorité militaire pour voir mettre la déchéance à exécution pendant une période où l'unité peut plus facilement se passer du chauffeur intéressé.

De richtlijnen die bij Landsverdediging van kracht zijn, voorzien dat elke bestuurder aan wie een verval van het recht tot sturen wordt opgelegd, hierover onmiddellijk de militaire overheid in kennis dient te stellen die, vanaf dat ogenblik, het militair rijbewijs moet intrekken voor de gehele duur van het verval ("Algemene politiek"...§ 812).

Deze richtlijnen - die noch de waarde van wet noch van Koninklijk Besluit hebben! - verhinderen vanzelfsprekend niet dat het militair rijbewijs ter griffie wordt neergelegd ingeval van een door de rechter uitgesproken verval.

In deze gevallen lijkt het ons wenselijk dat het militair rijbewijs enkele dagen voor het einde van het verval naar de Algemene Directie Human Resources (DGHR) van Landsverdediging zou worden opgestuurd. DGHR zal zich gelasten met het terugsturen van het rijbewijs aan de eenheid en zal instaan voor de administratieve en tuchtrechtelijke opvolging van dit verval. U zal de duur van het opgelopen verval preciseren alsmede de categorieën waarvoor dit verval geldt.

In ieder geval dient u elke definitieve beslissing houdende een veroordeling van een militair, vanzelfsprekend met inbegrip van de veroordelingen tot het verval van het recht tot sturen, mede te delen aan Landsverdediging :

D. G. H. R.
Kwartier Koningin Astrid
Bruynstraat
1120 NEDER OVER HEEMBEEK
(Brussel)

Fax : 02/264.61.27

Deze maatregel zal de militaire overheid tevens toelaten op de hoogte te zijn van de duur van het verval alsook van de categorieën waarvoor dit verval werd uitgesproken.

Les instructions en vigueur à la Défense prévoient que tout chauffeur à qui une déchéance du droit de conduire est infligée, doit en informer immédiatement l'autorité militaire qui doit, dès ce moment, retirer le permis de conduite militaire pendant toute la durée de la déchéance (« Politique générale »...§ 812).

Ces instructions - qui n'ont ni valeur de loi ni d'arrêté royal! - ne font évidemment pas obstacle au dépôt du permis de conduire militaire au greffe en cas de déchéance prononcée par le juge.

Dans ces cas, il nous paraît préférable que le permis de conduire militaire soit renvoyé dans les jours qui précèdent la fin de la déchéance à la Direction générale Human Resources (DGHR) de la Défense qui se chargera de renvoyer le permis à l'unité et qui assurera le suivi administratif et disciplinaire de cette déchéance. Vous préciserez la durée de la déchéance encourue et les catégories auxquelles elle s'étend.

Vous avez, en tout état de cause, instruction de communiquer toute décision définitive de condamnation d'un militaire, y compris naturellement les condamnations à une déchéance du droit de conduire, à la Défense :

D. G. H. R.
Quartier Reine Astrid
Rue Bruyn
NEDER OVER HEEMBEEK
(Bruxelles)

Téléfax : 02/264.61.27

Cette mesure permettra également à l'autorité militaire de connaître la durée de la déchéance et les catégories pour lesquelles elle a été prononcée.

3. Door het openbaar ministerie bevolen onmiddellijke intrekking van het rijbewijs

Hoewel de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs, bevolen door het openbaar ministerie, een veiligheidsmaatregel³ is en als dusdanig van een andere aard is dan het door de rechter uitgesproken verval van het recht tot sturen, kan voor de onmiddellijke intrekking dezelfde redenering worden gevolgd als deze die eerder werd uiteengezet voor het verval van het recht tot sturen.

De door een magistraat bevolen onmiddellijke intrekking van het rijbewijs mag niet verward worden met de materiële inlevering van het "rijbewijs-document" door de overtreder aan de verbalisanten⁴. Geeft de overtreder daaraan geen gevolg, dan maakt hij zich schuldig aan de door artikel 58 van de gecoördineerde wetten betreffende de politie over het wegverkeer voorziene inbreuk en kan de magistraat de inbeslagname van het "rijbewijs-document" bevelen⁵. De onmiddellijke intrekking strekt zich op alle categorieën van voertuigen uit waarvoor een rijbewijs nodig is⁶.

De door een magistraat bevolen onmiddellijke intrekking van het rijbewijs heeft zowel betrekking op het "gewone" als op het militaire rijbewijs.

Terzake kan er verwezen worden naar de gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal COL 9/2006 van 30 maart 2006 betreffende de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs.

3. Retrait immédiat du permis de conduire ordonné par le ministère public

Quoique le retrait immédiat du permis de conduire, ordonné par le ministère public, constitue une mesure de sûreté³ et soit dès lors d'une nature différente que la déchéance du droit de conduire prononcée par le juge, le même raisonnement que celui qui vient d'être développé pour la déchéance du droit de conduire peut être suivi pour le retrait immédiat.

Le retrait immédiat du permis de conduire ordonné par le magistrat ne se confond pas avec la remise matérielle par le contrevenant du « document-permis de conduire » aux verbalisants⁴. Si le contrevenant ne s'exécute pas, il se rend coupable de l'infraction prévue à l'article 58 des lois coordonnées sur la police de la circulation et le magistrat peut ordonner la saisie du « document-permis de conduire »⁵. Le retrait immédiat porte sur toutes les catégories de véhicules pour lesquelles un permis de conduire est nécessaire⁶.

Le retrait immédiat du permis de conduire ordonné par un magistrat s'étend aussi bien au permis de conduire « ordinaire » que militaire.

Il est renvoyé à la circulaire commune de la ministre de la Justice et du Collège des procureurs généraux COL 9/2006 du 30 mars 2006 en matière de retrait immédiat du permis de conduire.

³. Parl. St. Senaat, 1962-63, 68-9. Zie ook Cass., 7 januari 1998, JT, 1998, 233.

⁴. Zie de zinswending van art. 55, al. 4, van de gecoördineerde wetten betreffende de politie over het wegverkeer.

⁵. Op deze punten, zie ARNOU, P. en DE BUSSCHER, M., "Misdrijven en sancties in de Wegverkeerswet", Kluwer Rechtswetenschappen, België, nummers 1184, 1231 en 1234.

⁶. ARNOU, P. en DE BUSSCHER, M., op. cit., nummers 1251-1252

³. Doc. Parl. Sénat, 1962-63, 68-9. Voyez aussi Cass., 7 janvier 1998, JT, 1998, 233.

⁴. Voyez la rédaction de l'art. 55, al. 4, des lois coordonnées sur la police de la circulation routière.

⁵. Sur ces points, voyez ARNOU, P. en DE BUSSCHER, M., "Misdrijven en sancties in de Wegverkeerswet", Kluwer Rechtswetenschappen, België, numéros 1184, 1231 et 1234.

⁶. ARNOU, P. en DE BUSSCHER, M., op. cit., numéros 1251-1252

Overeenkomstig hoofdstuk III van deze omzendbrief zal er rekening worden gehouden met de ongemakken die voor Landsverdediging resulteren uit een intrekking van het rijbewijs, aan één van haar bestuurders opgelegd (in het bijzonder aan de bestuurders van tanks of speciale voertuigen), bij het rechtvaardigen van een eventuele beslissing die erop gericht is het rijbewijs niet onmiddellijk in te trekken (punt B.2.b. van de omzendbrief), het rijbewijs terug te geven vooraleer de termijn van 15 dagen verstreken is (punt C1) of om geen verlenging van uw beslissing tot intrekking aan de rechter te vragen.

Gelieve bijzondere aandacht te besteden aan aanvragen tot teruggave van het rijbewijs die aan u worden gericht door de militaire korpschefs alvorens de termijn van 15 dagen is verstreken, wanneer deze aanvragen worden gerechtvaardigd door de bijzondere functies die de bestuurder uitoefent binnen de eenheid of door een in het buitenland geplande zending. Het zal voornamelijk vrijwilligers betreffen (soldaten, korporaals,...) of onderofficieren van wie de functie bestaat in het besturen van vrachtwagens, tanks of speciale voertuigen. De bestuurders van lichte voertuigen (jeep, minibus,...) kunnen in principe gemakkelijk vervangen worden en binnen het leger dienen de officieren normaal gezien geen voertuig te besturen, zodanig dat het, behoudens heel bijzondere omstandigheden, niet nodig zal zijn uitzonderingen te voorzien voor deze beide laatste categorieën.

Het is steeds mogelijk met de betrokken militaire korpschef afspraken te maken teneinde ongevallen te vermijden : strengere controle van betrokkene, bijvoorbeeld op gebied van diens drinkgedrag, verbod om een voertuig op de openbare weg te besturen, ...

Behoudens bijzondere afspraken met de korpschef lijkt het de voorkeur te genieten het militair rijbewijs via DGHR terug te sturen en dit volgens de procedure die wordt voorgeschreven ingeval van verval (cfr. 2, supra).

Conformément au chapitre III de cette circulaire, les inconvénients résultant pour la Défense du retrait de permis de conduire infligé à un de ses chauffeurs (particulièrement les chauffeurs de chars ou d'engins spéciaux) doivent entrer en ligne de compte pour motiver une éventuelle décision de ne pas retirer immédiatement le permis (point B.2.b de la circulaire), de restituer le permis avant l'expiration du délai de 15 jours (point C1) ou de ne pas demander au juge la prolongation de votre décision de retrait.

Vous serez particulièrement attentifs aux demandes de restitution du permis de conduire avant l'expiration du délai de 15 jours qui vous seront adressées par les chefs de corps militaires lorsqu'elles sont justifiées par les fonctions particulières remplies par le chauffeur au sein de l'unité, ou par une mission planifiée à l'étranger. Il s'agira pour la plupart du temps de volontaires (soldats, caporaux,...) ou de sous-officiers en fonction de chauffeurs de véhicules lourds, de chars ou d'engins spéciaux. Les chauffeurs de véhicules légers (jeep, minibus,...) sont en principe aisément remplaçables et les officiers n'ont normalement pas vocation à conduire à l'armée, si bien qu'il n'y aura, sauf circonstances très particulières, pas lieu de faire d'exceptions en faveur de ces deux dernières catégories.

Il vous est toujours possible de convenir avec le chef de corps du militaire concerné de certaines mesures en vue de prévenir les accidents : contrôle plus strict de l'intéressé, notamment au plan de la boisson, interdiction de circuler sur la voie publique, ...

Sauf arrangements particuliers avec le chef de corps, il nous paraît préférable que le permis de conduire militaire soit renvoyé via DGHR selon la procédure décrite en cas de déchéance (cfr. 2, supra).

De beslissing om het rijbewijs terug te geven heeft zowel betrekking op het “gewone” als het militaire rijbewijs.

Bijzonder geval : militair die niet drager is van zijn rijbewijs

De beslissing van intrekking van het rijbewijs moet “onmiddellijk” zijn in die zin dat zij moet genomen worden in de ogenblikken die het plagen van de verkeersinbreuk volgen.

Het feit dat een overtreder niet drager is van zijn rijbewijs, belet de magistraat van het openbaar ministerie niet de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs⁷ en de inbeslagname daarvan, overeenkomstig artikel 55, alinea 4, in fine, van de gecoördineerde wetten betreffende de politie over het wegverkeer, te bevelen.

Aangezien een militair houder kan zijn van twee verschillende rijbewijzen (een “gewoon” rijbewijs en een “militair” rijbewijs), die hem onafhankelijk van elkaar werden toegekend, moet het geval voor ogen worden gehouden waarbij hij alleen maar drager is van één van zijn twee rijbewijzen op het ogenblik waarop hij zich schuldig maakt aan een overtreding die de onmiddellijke intrekking van zijn rijbewijs zou kunnen rechtvaardigen.

Aangezien de door de magistraat genomen beslissing tot onmiddellijke intrekking van het rijbewijs de juridische mogelijkheid ontnemt om gelijk welk voertuig te besturen waarvoor een rijbewijs vereist is, is het niet toegestaan een bestuurder aan het verkeer te laten deelnemen onder dekking van een “tweede” rijbewijs terwijl hij zich zonet schuldig heeft gemaakt aan een welbepaalde inbreuk die de intrekking van zijn “eerste” rijbewijs gerechtvaardigd heeft.

La décision de restituer le permis de conduire s'étend aussi bien au permis de conduire « ordinaire » que militaire.

Cas particulier : militaire non porteur de son permis de conduire

La décision de retrait du permis de conduire doit être « immédiate » en ce sens qu'elle doit intervenir dans les moments qui suivent la commission de l'infraction.

Le fait qu'un contrevenant ne soit pas porteur de son permis de conduire, n'empêche pas le magistrat du ministère public de décider du retrait immédiat de celui-ci⁷ et d'en ordonner la saisie conformément à l'article 55, alinéa 4, in fine, des lois coordonnées sur la police de la circulation.

Un militaire pouvant être titulaire de deux permis de conduire différents (un permis « ordinaire » et un permis « militaire »), attribués indépendamment l'un de l'autre, il faut envisager le cas où il n'est porteur que d'un de ses deux permis de conduire au moment où il se rend coupable d'une infraction pouvant justifier le retrait de ceux-ci.

La décision de retrait immédiat prise par le magistrat ôtant la possibilité juridique de conduire n'importe quel véhicule pour lequel un permis est nécessaire, il n'est pas permis de laisser un conducteur prendre part à la circulation sous le couvert d'un « second » permis de conduire alors qu'il vient de se rendre coupable d'une infraction particulièrement caractérisée ayant justifié le retrait de son « premier » permis de conduire.

⁷ ARNOU, P. en DE BUSSCHER, M., op. cit., nummers 1195-1199 en 1228

⁷ ARNOU, P. en DE BUSSCHER, M., op. cit., numéros 1195-1199 et 1228

Wanneer het rijbewijs wordt ingetrokken van een militair die aan het rijden is met een militair voertuig onder dekking van zijn militair rijbewijs maar zonder drager te zijn van zijn “gewoon” rijbewijs, zal de inbeslagname van dit laatste bevolen worden ; in de mate van het mogelijke zal men betrokken militair ofwel laten terugbrengen naar zijn eenheid opdat hij ook zijn “gewoon” rijbewijs aan de verbalisanten zou kunnen afgeven, ofwel aanmanen dit rijbewijs op de eerstvolgende werkdag aan het parket over te maken.

In het tegenovergestelde geval, wanneer het rijbewijs wordt ingetrokken van een militair die aan het rijden is met een burgervoertuig onder dekking van zijn “gewoon” rijbewijs maar zonder drager te zijn van zijn militair rijbewijs, volstaat het de militaire overheid (DGHR, cfr. 2, supra) hiervan zo spoedig mogelijk in kennis te stellen, opdat die het militaire rijbewijs van betrokkene zou kunnen intrekken (cfr. 4, infra).

4. Intrekking van het rijbewijs door de militaire overheden

De “Algemene politiek” van Landsverdediging inzake het rijbewijs voorziet - zoals hierboven aangehaald - dat het militair rijbewijs onmiddellijk door de militaire overheid zal worden ingetrokken wanneer deze in kennis wordt gesteld van het feit dat een bestuurder het voorwerp heeft uitgemaakt van een verval van het recht tot sturen.

Hoewel de redactie van deze tekst op dit punt onnauwkeurig is, dient onder het verval van het recht tot sturen dat erdoor beoogd wordt, ook de onmiddellijke intrekking te worden begrepen die door een magistraat van het openbaar ministerie bevolen wordt.

Dit verhindert allerminst dat de magistraat van het openbaar ministerie de onmiddellijke intrekking van het militair rijbewijs kan bevelen (zie supra).

Lorsqu’un militaire, circulant avec un véhicule militaire, sous couvert de son permis de conduire militaire, se voit retirer celui-ci mais n’est pas porteur de son permis de conduire « ordinaire », il y a lieu d’ordonner la saisie de celui-ci ; dans la mesure du possible, il y aura lieu soit de faire reconduire le militaire en cause à son unité pour lui permettre de donner également son permis « ordinaire » aux verbalisants, soit de l’inviter fermement à faire parvenir son permis de conduire au parquet le premier jour ouvrable qui suit au plus tard.

Dans le cas inverse, lorsqu’un militaire, circulant avec une voiture civile, sous couvert de son permis de conduire « ordinaire », se voit retirer celui-ci mais n’est pas porteur de son permis de conduire militaire, vous pouvez vous contenter d’en aviser au plus vite l’autorité militaire (DGHR, cf. 2 supra) qui peut retirer le permis militaire de l’intéressé (cfr. 4, infra).

4. Retrait du permis par les autorités militaires

La « Politique générale » de la Défense sur le permis de conduire prévoit - comme dit plus haut - que le permis militaire sera retiré immédiatement par l’autorité militaire lorsqu’elle apprend qu’un conducteur a fait l’objet d’une déchéance du droit de conduire.

Quoique la rédaction de ce texte soit imprécise sur ce point, la déchéance du droit de conduire qu’elle envisage, doit se comprendre comme s’étendant au retrait immédiat ordonné par un magistrat du ministère public.

Ceci ne fait nullement obstacle à ce que le magistrat du ministère public ordonne le retrait immédiat du permis militaire (voyez plus haut).

Er bestaat voor een militair geen “recht tot sturen” van een dienstvoertuig. Het militair rijbewijs is een vergunning uitgereikt door de militaire overheid in het kader van haar interne organisatie en in functie van de behoeften ervan. Deze vergunning geeft geen aanleiding tot om het even welk subjectief recht in hoofde van degene die ervan geniet en kan dus op eender welk moment worden ingetrokken door de overheid die ze heeft uitgereikt, rekening houdend met de noden van diens organisatie.

5. Instructies voor de politiediensten

De naleving van voorgaande richtlijnen zal enkel kunnen worden gegarandeerd indien de militairen - al dan niet in dienst - duidelijk als zodanig worden geïdentificeerd.

De politiediensten zullen worden gelast met de ondervraging van de bestuurders die zij interpellieren in het kader van een zaak op gebied van wegverkeer teneinde te weten te komen of deze bestuurders eveneens houder zijn van een militair rijbewijs.

Indien de politiediensten hieraan geen aandacht besteden, bestaat immers het risico dat een militair wiens “gewoon” rijbewijs is ingetrokken ten gevolge van een misdrijf dat buiten de dienst werd gepleegd, aan het verkeer blijft deelnemen, ondanks de door de magistraat bevolen maatregel, en dit op basis van zijn militair rijbewijs.

Il n'existe pas, pour un militaire, de « droit de conduire » un véhicule de service. Le permis de conduire militaire est une licence accordée par l'autorité militaire dans le cadre de son organisation interne et en fonction des nécessités de celle-ci. Cette licence ne fait naître aucun droit subjectif dans le chef de celui qui en bénéficie ; elle peut donc être retirée à tout moment par l'autorité qui l'a accordée, en tenant compte des besoins de son organisation.

5. Instructions pour les services de police

Le respect des directives qui précèdent, ne pourra être assuré que si les militaires - en service ou non - sont clairement identifiés comme tels.

Il appartiendra aux services de police d'interroger les conducteurs qu'ils interpellent dans le cadre d'une affaire de roulage afin de savoir s'ils sont également titulaires d'un permis de conduire militaire.

Le risque existe en effet, si l'on n'est pas attentif, qu'un militaire qui s'est vu retirer son permis de conduire « ordinaire » suite à une infraction commise en dehors du service ne continue à circuler, en dépit de la mesure ordonnée par le magistrat, sous le couvert de son permis de conduire militaire.

IV. Onmogelijkheid om een « onmiddellijke inning » voor te stellen (artikel 65 van de gecoördineerde wetten van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer)

Hoofdstuk IV van omzendbrief COL 4/2007 van 2 februari 2007 wordt opgeheven.

Voor de aanneming van de wet van 26 maart 2007 tot invoering van de mogelijkheid tot onmiddellijke inning bij verkeersovertredingen begaan door militairen (B.S., 9 mei 2007), verhinderde artikel 65 § 8 van de gecoördineerde wetten betreffende de politie over het wegverkeer om aan een militair die zich verplaatste voor de behoeften van de dienst en zich schuldig maakte aan een overtreding op sommige verkeersreglementen een eventueel verval van de strafvordering voor te stellen mits de betaling van een geldsom.

Dit is voortaan mogelijk vanaf 19 mei 2007.

V. Transport van gevaarlijke goederen door Landsverdediging

Deze materie, die alle transportmiddelen beoogt, dus ook het wegtransport, maakt het voorwerp uit van een “Algemene politiek” van Landsverdediging, goedgekeurd bij ministerieel besluit van 22 mei 2006, en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 31 augustus 2006, pp. 43596 en volgende.

VI. Rol van de militaire politie

De leden van de “Militaire Politie” oefenen geen politiefunctie uit in de zin van de wet van 5 augustus 1992.

Zij zijn daarentegen « gekwalificeerde agenten » voor het regelen van het verkeer krachtens artikel 11 van de wet betreffende de politie over het wegverkeer en de artikelen 3.11° en 4.1 tot 4.3 van het Koninklijk Besluit van 1 december 1975.

IV. Impossibilité de proposer une « perception immédiate » (article 65 des lois coordonnées du 16 mars 1968 relatives à la police de la circulation routière)

Le chapitre IV de la circulaire COL 4/2007 du 2 février 2007 est abrogé.

Avant l’adoption de la loi du 26 mars 2007 instaurant la possibilité de procéder à la perception immédiate en cas d’infraction routière commise par un militaire (M.B., 9 mai 2007), l’article 65 § 8 des lois coordonnées relatives à la police de la circulation routière empêchait de proposer à un militaire circulant pour les besoins du service qui s’était rendu coupable d’infraction à certains règlements en matière de circulation, l’extinction éventuelle de l’action publique à son égard moyennant le paiement d’une somme d’argent.

Ceci est dorénavant possible à partir du 19 mai 2007.

V. Transport de marchandises dangereuses par la Défense

Cette matière, qui vise les différents moyens de transport, dont les transports par route, fait l’objet d’une « Politique générale » de la Défense qui a été approuvée par arrêté ministériel du 22 mai 2006, et publiée au Moniteur belge du 31 août 2006, pp. 43596 et suivantes.

VI. Rôle de la police militaire

Les membres de la « Police militaire » n’exercent pas la fonction de police au sens de la loi du 5 août 1992.

Ils sont en revanche « agents qualifiés » pour régler la circulation en vertu de l’article 11 des lois coordonnées relatives à la police de la circulation routière et des articles 3.11° et 4.1 à 4.3 de l’arrêté royal du 1er décembre 1975.

Deze bevoegdheid bestaat alleen maar “bij de uitoefening van hun dienst”.

Hun verslagen worden vaak met de grootste zorg opgesteld en kunnen belang hebben in het kader van verkeersongevallen. Ze hebben de waarde van een officiële aangifte door een ambtenaar (art. 29 van het Wetboek van Strafvordering).

VII. Belgische militairen die een voertuig in het buitenland besturen

De Belgische militair die een inbreuk pleegt op de wetgeving inzake wegverkeer van een vreemde Staat op wiens grondgebied hij in dienst is, pleegt het door artikel 57 van het Militair Strafwetboek voorziene wanbedrijf.

Het verval van het recht tot sturen zal worden opgelegd onder de door de Belgische wetgeving bepaalde voorwaarden (zie COL 1/2004, p. 22-23).

VIII. Vreemde militairen die een voertuig in België besturen

De bepalingen van de “Overeenkomst tussen de bij het Noord-Atlantische Verdrag aangesloten Staten betreffende de rechtspositie van hun Krijgsmachten”, ondertekend te Londen op 19 juni 1951 en goedgekeurd door de wet van 9 januari 1953 (Belgisch Staatsblad van 15 maart 1953, p.1514-1534), zijn eveneens van toepassing op gebied van wegverkeer.

Artikel VII van deze Overeenkomst, die vaak naar haar Engelse afkorting “SOFA” wordt genoemd, voorziet in het principe van samenlopende rechtsmacht tussen de “Staat van verblijf” (in dit geval België) en de “Staat van herkomst” (§1). Er wordt verwezen naar de tekst van dit artikel welke aan de “Staat van verblijf” voorrang van rechtsmacht verleent, behalve wat betreft de misdrijven die alleen de veiligheid of de eigendom van de “Staat van herkomst” aantasten of de persoon of de eigendom van een lid van zijn krijgsmacht en de misdrijven die voortvloeien uit iedere handeling of ieder verzuim bij de uitvoering van de dienst (§3).

Cette compétence n'existe que « dans l'exercice de [leurs] fonctions ».

Leurs rapports sont souvent établis avec beaucoup de soin et peuvent s'avérer précieux lors d'accidents de roulage. Ils ont la valeur d'une dénonciation officielle faite par un fonctionnaire (art. 29 du Code d'instruction criminelle).

VII. Militaires belges circulant à l'étranger

Le militaire belge qui contrevient à la législation d'un Etat étranger sur le territoire duquel il est en service en matière de circulation routière commet le délit prévu à l'article 57 bis du Code pénal militaire.

La déchéance du droit de conduire sera encourue dans les conditions prévues par la loi belge (voyez COL 1/2004, pp. 22-23).

VIII. Militaires étrangers circulant en Belgique

Les dispositions de la « Convention entre les Etats parties à l'organisation de l'Atlantique Nord sur le statut de leurs Forces » signée à Londres le 19 juin 1951 et approuvée par la loi du 9 janvier 1953 (Moniteur belge du 15 mars 1953, pp.1514-1534) trouvent également à s'appliquer en matière de roulage.

L'article VII de cette Convention, souvent appelée par son abréviation anglaise « SOFA », prévoit le principe d'une juridiction concurrente entre l'« Etat de séjour » (dans ce cas, la Belgique) et l'« Etat d'origine » (§1). Il est renvoyé au texte de cet article qui accorde la priorité de juridiction à l'« Etat de séjour », sauf en ce qui concerne les infractions portant atteinte uniquement à la sûreté ou à la propriété de l'« Etat d'origine » ou à la personne ou à la propriété d'un membre de ses Forces et les infractions résultant de tout acte ou négligence accomplis dans l'exécution du service (§3).

De Overeenkomst voorziet eveneens dat de Staat die het recht heeft bij voorrang zijn rechtsmacht uit te oefenen, daaraan kan verzaken, en nodigt hem uit met welwillendheid elke aanvraag in die zin van de andere Staat te onderzoeken (§3-c).

Verder is er voorzien dat de overheden van de Staat van verblijf en de Staat van herkomst elkaar wederzijdse bijstand verlenen bij het voeren van het onderzoek, bij het verzamelen van bewijsmateriaal, alsook bij de aanhouding van leden van een krijgsmacht van de Staat van herkomst (§5 en 6).

In geval van samenlopende rechtsmacht brengen de Staten elkaar wederkerig op de hoogte van het aan elke zaak gegeven gevolg (§6-b).

Tenslotte is het belangrijk te onderlijnen dat de overeenkomst geen enkel recht verleent aan de overheden van een verdragsluitende partij rechtsmacht uit te oefenen over de onderdanen van de Staat van verblijf of over de personen die op zijn grondgebied hun gewone verblijfplaats hebben, tenzij zij leden zijn van de krijgsmacht van de Staat van herkomst (§4).

Samenvattend kan worden gesteld dat de Belgische gerechtelijke overheden normaal gezien hun bevoegdheden zullen uitoefenen ten aanzien van vreemde militairen die op Belgisch grondgebied een voertuig besturen, behalve wanneer de feiten uitsluitend de materiële of morele belangen van de Staat van herkomst van deze militairen of van een lid van zijn Krijgsmacht zullen raken.

In de andere gevallen zal elke aanvraag van de Staat van herkomst om zijn rechtsmacht uit te oefenen gunstig overwogen worden, op voorwaarde evenwel dat de belangen van de Belgische slachtoffers gevrijwaard kunnen worden.

Ingeval van ernstige feiten, of in geval van twijfel, dient men zich tot de territoriaal bevoegde procureur-generaal te wenden.

La Convention prévoit également que l'Etat qui a le droit d'exercer par priorité sa juridiction, puisse y renoncer et l'invite même à examiner avec bienveillance toute demande en ce sens de l'autre Etat (§3-c).

Il est également prévu que les autorités de l'Etat de séjour et de l'Etat d'origine se prêtent mutuellement assistance pour la conduite des enquêtes, la recherche des preuves ainsi que pour l'arrestation des membres d'une force de l'Etat d'origine (§5 et 6).

En cas de juridiction concurrente, les Etats s'informent réciproquement de la suite donnée aux affaires (§6-b).

Enfin, il importe de souligner que la convention ne confère aucun droit aux autorités d'une partie contractante d'exercer une juridiction sur les nationaux de l'Etat de séjour ou sur les personnes qui ont leur résidence habituelle sur son territoire, à moins que ceux-ci soient membres des forces armées de l'Etat d'origine (§4).

En résumé, les autorités judiciaires belges exerceront normalement leurs compétences à l'égard des militaires étrangers circulant sur le territoire belge, sauf lorsque les faits touchent exclusivement aux intérêts matériels ou moraux de l'Etat d'origine de ces militaires, ou d'un membre de ses Forces.

Dans les autres cas, toute demande tendant à l'exercice de la juridiction par l'Etat d'origine sera envisagée favorablement pour autant que toutes les garanties soient données quant à la sauvegarde des intérêts des victimes belges.

En cas de faits graves, ou en cas de doute, il y a lieu d'en référer au procureur général territorialement compétent.

De voorafgaande bepalingen gelden enkel voor de landen leden van de Atlantische Alliantie.

Les dispositions qui précèdent ne valent que pour les pays membres de l'Alliance Atlantique.

Zij werden evenwel toepasselijk verklaard op de Staten die deelnemen aan het Partnerschap voor de Vrede ingevolge een overeenkomst die op 19 juni 1995 te Brussel werd gesloten en waaraan België zijn goedkeuring heeft gegeven bij wet van 8 augustus 1997 (Belgisch Staatsblad van 13 februari 1998 - blz. 4145 en volgende).

Elles ont toutefois été rendues applicables aux Etats participant au Partenariat pour la Paix par une convention faite à Bruxelles le 19 juin 1995, à laquelle la Belgique a donné son assentiment par la loi du 8 août 1997 (Moniteur belge du 13 février 1998 - pp. 4145 et suivantes).

IX. Inwerkingtreding

De wet van 26 maart 2007 tot invoering van de mogelijkheid tot onmiddellijke inning bij verkeersovertredingen begaan door militairen (B.S., 9 mei 2007) die ter zake in geen enkele specifieke bepaling voorzag, is in werking getreden op de tiende dag volgend op haar publicatie in het Belgisch Staatsblad, namelijk op 19 mei 2007.

IX. Entrée en vigueur

La loi du 26 mars 2007 instaurant la possibilité de procéder à la perception immédiate en cas d'infraction routière commise par un militaire (M.B., 9 mai 2007) ne prévoyant aucune disposition particulière à cet égard, est entrée en vigueur le dixième jour suivant celui de sa publication au Moniteur belge, c'est-à-dire le 19 mai 2007.

Bruxelles, le 1^{ier} juillet 2007

Brussel, 1 juli 2007

Le procureur général près la cour d'appel à Liège,
Président du Collège des procureurs généraux,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik,
Voorzitter van het College van procureurs-generaal,

Cédric VISART de BOCARME

Le procureur général près la cour d'appel à Gand,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te Gent,

Frank SCHINS

Le procureur général près la cour d'appel à Anvers,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Antwerpen,

Yves LIÉGEOIS

Le procureur général près la cour d'appel à Mons,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Bergen,

Claude MICHAUX

Le procureur général près la cour d'appel à
Bruxelles,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Brussel,

Marc de le Court

Bijlage/Annexe :

SYNTHESE TABEL

	<u>« Gewoon » rijbewijs</u>	<u>Militair rijbewijs</u>
Afgeleverd door	Burgemeester (Min. van Buitenlandse Zaken)	Militaire overheid
Procedure om het rijbewijs te bekomen	KB. 23 maart 1998	Algemene politiek inzake het militair rijbewijs, de scholing... (DGHR-APG-FMNAUT-001 van 5 sept. 2005)
Types voertuigen die mogen bestuurd worden (in functie van de categorieën die op het rijbewijs vermeld staan)	Alle voertuigen	Uitsluitend militaire voertuigen
Verval door de rechter	Mogelijk	Mogelijk
Intrekking door het openbaar ministerie	Mogelijk	Mogelijk
Intrekking door de administratieve overheid	Om medische redenen (art. 24 GW Wegverkeer)	Om alle redenen

TABLEAU de SYNTHESE

	<u>Permis « ordinaire »</u>	<u>Permis militaire</u>
Délivré par	Bourgmestre (Min. Affaires Etrangères)	Autorité militaire
Procédure d'obtention	AR. 23 mars 1998	Politique générale sur le permis de conduire militaire, l'écolage ... (DGHR-APG-FMNAUT-001 du 5 sept. 2005)
Types de véhicules pouvant être conduits (en fonction des catégories visées au permis)	Tous les véhicules	Véhicules militaires uniquement
Déchéance par le juge	Possible	Possible
Retrait par le ministère public	Possible	Possible
Retrait par l'autorité administrative	Pour raisons médicales (art. 24 LC Police de la circulation routière)	Pour tout motif